

Vådområdeprojekt Korreborg Bæk

Torsdag den 2. juli 2020 kl. 17 – 19 i Tjelecenteret, Tjelevej 9 i Ørum.

Deltagere:

Tilmeldte lodsejere

Erik Steen Kristensen, Landbrugsstyrelsen

Anders Ahrenfeldt, Landboforeningen Midtjylland

Christian Vinther, Bangsgaard & Paldan ApS

Maria Pilgaard, Velas

Keld Schrøder-Thomsen, Viborg Kommune

Winnie Post, Viborg Kommune

Dato: 2. juli 2020

Dagsorden:

- **Velkomst og indledning v. Keld Schrøder-Thomsen, Viborg Kommune**

Formålet med vådområderne er at få reduceret mængden af kvælstof til fjordene. Her drejer det sig om Randers Fjord. Samlet skal der fjernes 1250 ton N.

Det er tanken at der også skal tænkes naturforbedring ind i projektløsningen og derudover er det afgørende at inddrage eventuelle ønsker fra involverede lodsejere.

På nuværende tidspunkt er der gang i anlægsdelen ved Velds Mølle Bæk vådområde. Så det vil være muligt at følge med i projektudførelsen på den lokalitet. Men generelt er der gang i en del vådområdeprojekter i Viborg Kommune.

Man kan se vådområderne som en mulighed for at få det sidste ud af gamle drænedede lavbundsområder, ved at opnå erstatning ved etablering af et vådområde.

Projekterne er bygget på fuld frivillighed og derfor bliver det næste skridt med den ejendomsrættede forundersøgelse et vigtigt skridt i processen. Her skal der tales med alle involverede lodsejere og skabes et overblik over holdninger i området.

NB: Noterne nedenfor skal ses i sammenhæng med de tilhørende slides

- **Indlæg v. Anders Ahrenfeldt, LandboForeningen Midtjylland**

Vådområder er en del af den kollektive indsats hvor landbruget bidrager med reduktion af kvælstof. Vådområder må placeres i lavbundsområderne hvor store dele er naturområder.

Minivådområderne er en mere individuel indsats som skal være placeret på omdriftsjord.

En anden indsats, som reducerer udledningen af kvælstof med 50 % ift. omdriftsjord, er plantning af skov.

Ved vådområdeprojekter er der mulighed for jordfordeling og dermed en chance for blandt andet at få flyttet marker, bedre arrondering og samling af matrikler.

Opfordring om at gå positivt ind i snakken, hvor man stiller spørgsmål og dermed kan træffe beslutning på et oplyst grundlag.

Kommunen opfordres til at skabe et tillidsvækkende forhold med lodsejerne og at skabe en god dialog.

- **Fremlæggelse af udkast til projekt v. Christian Vinther fra Bangsgaard & Paludan Aps.**

Noget af det afgørende i forbindelse med projekteringen er at opnå de 90 kg N/ha. Men det er også en vigtig parameter at der ikke er konsekvenser ved etablering af vådområdet, udenfor projektgrænsen.

Derfor er hele området målt op. Hvor dræn, brønde og grøfter ol er målt ind, for at kunne redegøre, bedst muligt for konsekvenser ved en hævnning af vandspejl.

Området indeholder to større drænsystemer beskrevet i oversigtskort i oplægget.

Drænprojektet er fra 1971 og er dermed 50 år gammelt. Til trods for alderen er drænsystemet i en god og tæt stand (under vandløb og igennem naturområde).

Hvis man fjerner inddæmningen af Korreborg Bæk og lukker for drænsystemet, vil man etablere en sø i området.

Projektgrænsen kan styres med afværgeforanstaltninger. Dette kan være etablering af grøfter eller ved at undlade tiltag nord for Korreborg Bæk. Her vil de åbne grøfter/vandløb virke som en standsning af effekten med vandstandshævningen.

Forslag til de forskellige tiltag i dette projektområde er angivet på oversigtskortene i oplægget.

I forbindelse med en etablering af søen som er angivet på kortet – skal der laves en ny underføring af vejen, så vandet kan ledes fra søen. Selve detailprojekteringen af dimensionering og løsning, afhænger af størrelsen på den valgte sø.

Møllesøens vandstand bliver bevaret i forbindelse med dette projekt.

Projektet ved møllen kommer til at hænge sammen med det beskrevne projekt. Det er endnu ikke afklaret med ejer af møllen hvilken løsning der skal laves. Men løsningen ved projektet bliver landet forud for den videre proces i

et vådområde ved Korreborg Bæk. Således at det er den samlede løsning I præsenteres.

De viste konsekvens kort angiver hvordan man har beregnet arealernes tilstand efter etablering af det foreslåede projekt.

Drændybden er angivet med farvekoder med 25 cm's intervaller. Dybderne er angivet i oversigtskortene.

Landbrugsmæssig dyrkningsjord beregnes ud fra kravet om en drændybde på 1,25 m under terræn.

Projektgrænsen beregnes ikke ud fra kraftige regnhændelser, men ud fra en sommermedian¹. Det vil derfor fremover afspejle den nuværende situation, hvor arealerne bliver meget våde ved voldsom og længerevarende regn og også er våde ud over de angivelser i konsekvenskortene. Netop derfor laver man en sikkerhedsafstand mellem projektgrænsen og de våde arealer i forbindelse med projekteringen.

Der er taget analyser på kvælstof i vandløbene i området. Et af vandløbene (fra syd midt i området) havde ikke noget kvælstof på grund af vandløbet er grundvandsfødt.

Koncentrationer på over 5 mg/l betragtes som et højt bidrag.

Der blev målt mellem 4 – 18 mg/l i de andre tilløb.

Generelt er det dog standardtal man bruger til at lave beregningen på kvælstofreduktionen.

- **Pause med kaffe og et stykke brød**
- **Jordfordeling og erstatning – hvilke muligheder er der? v Erik Steen Kristensen, Jordfordelingsplanlægger i Landbrugsstyrelsen.**

Et vigtigt element i jordfordelingen er muligheden for erstatningsjord og indkøb af mere projektjord. Der er mulighed for at tænke jordhandler i en større ramme end under normale omstændigheder, også med jord udenfor projektområdet.

Omkostninger ved ejendomshandlerne er betalt i forbindelse med projektet – det er dermed ikke en udgift der pålægges lodsejerne.

I forbindelse med jordfordelingen skal der laves et lodsejerudvalg som laver vurderingsforretningen. Her værdsættes den bedste mark med 100 og herudfra vurderes de påvirkede arealer med værdisætning ud fra sammenligning med den bedste mark.

Hektarstøtte der retsmæssigt er udbetalt i 2008 kan fortsat udbetales ved etablering af vådområde, ud over de angivne kompensationer for jorden.

¹ Sommermedianen er defineret som den vandføring, der netop overskrides i halvdelen af tiden i sommerhalvåret. Sommermedianen er således den mest typiske vandføring i sommerhalvåret. Sommerhalvåret er defineret som perioden 1. maj til 30. september.

Den bedste løsning vil blive drøftet med den enkelte lodsejer i forbindelse med en jordfordeling. – som stadig foregår under frivillighed for lodsejerne.

Se det som en mulighed for at få en bedre sammenhæng af arealer. Processen med jordfordeling tager op til to år.

- **Mulighed for spørgsmål**

1. Hvordan sikrer man adgangsveje og vejret inde i projektområde?

Det bliver der fundet en løsning på. Det kan eventuelt være ved at hæve vejene eller finde nye adgange.

2. Falder hektar støtten væk efter de 20 års fastholdelse?

Det er der ingen der ved endeligt. Efter de 20 år vil lodsejerne sandsynligvis skulle overtage arealerne som de står på det tidspunkt.

3. Kan man få juridisk bistand i processen

Hvis man skal have juridisk bistand, som skal varetage ens private ret, er det for egen regning. Jordfordeleren er ikke rådgiver eller part.

4. Konsekvenser udenfor projektgrænsen

Der var tidligere en nervøsitet omkring arealernes beskaffenhed udenfor projektområdet, efter etablering af et vådområde.

De projekter der er etableret i Viborg Kommune har ikke resulteret i henvendelser om problemer med vandet, efterfølgende.

I dette tilfælde er der en meget veldefineret ådal skrænt som medfører en meget stor tillid til de beregninger der laves.

I forbindelse med forundersøgelsen, skal der laves nogle afvandingskort med nuværende forhold. I dette tilfælde er det vanskeligt på grund af meget stor tilledning af trykvand ud af skrænten. Der er så meget trykvand at der står ellesump op af ådalsskrænten.

Men man forsøger at lave meget robuste projektområder og har hævet drændybden fra tidligere 1 meter til 1,25 meter som projektgrænse.

5. Skal der udlægges grus ud i vandløbet i forbindelse med projektet?

På nuværende tidspunkt er der en betydelig opstuvningszone, som medfører en slammet og blød bund ovenfor opstemningen. I forbindelse med projektet vil der blive mulighed for at restaurere dele af vandløbsstrækningen, hvor det forventes at der kan blive gydeaktivitet ved gennemførelse af projektet.

6. Kommer der ikke mindre sand i systemet når drænene lukkes?

Det er en mulighed at det begrænses, men vandløbet kan også erodere brinkerne ved genslyngning.

7. Med hensyn til SKAT – bliver arealerne genvurderet i forbindelse med ejendomsskatten?

Når ejendommen skal vurderes påny vil det forventes at arealer der er blevet vådere skal vurderes lavere i forbindelse med fastsættelse af ejendomsskatten.

8. Frivillighed kontra ekspropriation

Der bliver spurgt ind til frivilligheden med henblik på at forhøre sig til ekspropriationslignende vilkår. Men Viborg Kommune er ikke villige til at vælge ekspropriation i forbindelse med vådområdeprojekter.

Først når der er skrevet under på aftalerne er det bindende for lodsejere.

Hvis man under processen vil sælge ejendom, er det en god ide at meddele dette til den aktuelle jordfordeler.

9. Kan man skrive at man vil beholde jagtretten ved salg af jord?

Nej – jagtretten følger jorden, så der vil være mulighed for at købe jorden.

Men i princippet kan man indskrive en række betingelser i salgsaftaler, hvis parterne kan blive enige.

- **Det videre forløb v. Keld Schrøder-Thomsen**

Nogle gange ansøges om realisering af projekterne, på trods af en smule ufrivillighed i forbindelse med den ejendomsmæssige forundersøgelse. Fordi man vurderer at der vil være mulighed for at finde løsninger i de tilfælde jordfordelingen, går i gang.

Processen er sjovest når vi arbejder med frivillighed og det udfordrer også tænkningen af de kreative løsninger, for at skabe gode vilkår for lodsejerne. Altså at lave så godt et tilbud, at det bliver svært at sige nej til gennemførelse af projektet.

Det er planen at den ejendomsmæssige forundersøgelse startes op i august.

Det videre forløb: se slides.

Tak for en konstruktiv snak omkring mulighederne for et vådområde.